

Nr 28.

Av herr **Bergh, Ragnar**, om åtgärder för laxstammens bibehållande och eventuella utökande.

Laxfisket vid den svenska ostkusten har intensifierats avsevärt under de senaste årtiondena. Särskilt kraftig har stegringen varit under de senaste krigsåren. Den lax, som fångas ute i Östersjön, torde enligt uppgifter från sakkunnigt håll till ungefär 50 % härstamma från Norrbottens älvar. Därför talar bland annat den omständigheten, att cirka hälften av avkastningen av Sveriges älvlaxfiske faller inom Norrbottens län.

Man är i Norrbotten väl medveten om de stora värden som stå på spel, ifall den laxstam, som söker sig upp i de norrbottniska älvarna, skulle bli utsatt för skadegörelse eller alltför kraftig beskattning genom fiske. Detta skulle inverka icke blott på laxfisket i länet utan också på laxfisket ute i Östersjön.

Vilka värden det här är fråga om torde i någon mån framgå av följande sammanställning, som dock icke torde ange hela avkastningen.

Avkastningen av Sveriges laxfiske i medeltal för åren 1935—1944.

1. Älvlaxfisket:

Norrbottens älvar.		Övriga älvar.	
Kg	Kr.	Kg	Kr.
69 000	348 000	72 000	295 000

2. Kustlaxfisket:

Norrbottens kust.		Övriga östersjöskusten.	
Kg	Kr.	Kg	Kr.
130 000	656 000	206 000	844 000

För den skada, som hotar laxbeståndet genom ingrepp i laxförande älvar av flottning, kraftverksöverbyggnader och andra industriföretag, inbetalas särskilda fiskeavgifter, för vilka laxodling och andra fiskevårdande åtgärder vidtagas. En särskild undersökning av bästa sättet att bevara laxbeståndet vid de stora överbyggnader, som påbörjats de senaste åren, ombesörjes av den år 1945 tillsatta s. k. vandringsfiskutredningen. Man kan sålunda hoppas, att laxfiskets intressen gentemot industriernas skadliga ingrepp i de laxförande älvarna skola kunna tillgodoses.

Men det torde få anses vara uppenbart, att den hårda beskattning av laxbeståndet, som är en följd av det allt intensivare fisket, kräver speciella åtgärder. För att söka motverka en alltför kraftig decimering av laxstammen ha de norrbottniska laxfiskarna själva, såväl älvfiskare som kustfiskare, år 1945 beslutat att själva understödja laxodling. För detta ändamål lämna de

2 % av bruttointäkten av laxfisket som laxodlingsavgift. Medlen skola användas till uppfödning och utplantering av ensomriga (fyra månader gamla, cirka 10 cm långa) laxungar. Detta arbete utföres av länets hushållnings-sällskap. Avgiften uppgick för år 1945 till nära 30 000 kronor.

Detta de norrbottniska laxfiskarnas eget initiativ kommer hela östersjö-fisket av lax till godo. Som ovan framhållits, torde nämligen omkring 50 % av den i Norrbottens län odlade laxen fångas utanför länet. Bortsett från rättvisesynpunkten borde det sålunda vara ett samfällt intresse, att alla lax-fiskare vid den svenska ost- och sydkusten i likhet med Norrbottens lax-fiskare bidroge till åtgärder i syfte att vidmakthålla laxbeståndet. Ett så-dant önskemål ter sig icke mindre angeläget med hänsyn till att det före kriget förekommande utländska fisket av smålax i Östersjön kan befaras bli återupptaget till men för det svenska laxfisket överhuvud.

En framställning i detta syfte gjordes förra året av Norrbottens kust-fiskarförbund till Östkustfiskarnas centralförbund. Försöket strandade denna gång enligt inhämtade uppgifter därpå, att laxfiskarna i övriga län icke an-sågo det vara praktiskt genomförbart att uttaga en laxodlingsavgift på fri-villig väg, ehuru erfarenheten från Norrbotten visade motsatsen. Denna ut-gång är förvisso att beklaga. Nu kan man befara, att Norrbottens laxfiskare icke i fortsättningen skola taga på sig denna frivilliga avgift, när andra få måhända lika stor nytta av den som de själva. Det synes därför böra över-vägas, huruvida icke genom att problemet angripes från en annan utgångs-punkt det ovannämnda lofvärda syftet, att genom insatser av laxfiskarna själva vidmakthålla laxstammen, kan befrämjas.

Det torde varken vara möjligt eller lämpligt att genom lagstiftning stadga skyldighet för laxfiskare att erlægga laxodlingsavgifter. Däremot synes kunna övervägas, huruvida icke ett statsbidrag till laxodling, för vars åtnjutande erläggande av egna laxodlingsavgifter är ett villkor, skulle kunna utgöra ett medel att animera de numera rätt utvecklade fiskeriorganisationerna att på antytt sätt befrämja laxodlingen. Såsom av det föregående framgått, är här fråga om en sådan produktionsbefrämjande åtgärd, att det allmänna otvivel-aktigt har vissa nationalekonomiska intressen att bevaka.

I första hand synes alltså böra undersökas, vilka belopp som erfordras för ändamålet utöver de av industrien lämnade fiskeavgifterna, och i andra hand, hur användningen lämpligen bör administreras. I förevarande avseenden torde en kontakt med fiskeriorganisationerna själva och med fiskodlingssakkun-niga inom fiskeriadministrationen kunna ge goda resultat. Det synes vidare böra undersökas, på vad sätt åtnjutandet av ett dylikt statsbidrag lämpligen kan förknippas med egna prestationer från fiskeriorganisationernas sida. Det är på längre sikt ett vitalt intresse för den berörda fiskarbefolkningen själv, att någon del av avkastningen användes för laxstammens vidmakthållande, och det borde på grund därav kunna förväntas, att det samfälliga intresset av att något åtgöres blir genom berörda organisationers förmedling klarare upp-fattat än hittills.

Man kan vara tveksam om huruvida den förutnämnda vandringsfiskutredningen bör belastas med det sålunda skisserade utredningsuppdraget. Dels torde frågan få anses i någon mån falla utom ramen för dess uppgift, och dels arbetar denna utredning, såvitt kunnat inhämtas, på ganska lång sikt, medan det nu berörda spörsmålet torde få anses vara av förhållandevis brådskande art. Till äventyrs kan man tänka sig en utvidgning av vandringsfiskutredningens uppgift med uppdrag att utan avbidan på slutförandet av hittillsvarande uppgift framlägga särskilt förslag i nu berörda avseende. Härom kunna meningarna vara delade. Huvudsaken är, att något åtgöres och att frågan kommer under sakkunnig prövning.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida och på vad sätt laxstammens bibehållande och eventuella utökande lämpligen kan befrämjas, och att därvid även överväges statsbidrag för ändamålet i kombination med laxodlingsavgifter från de närmast berörda fiskeriorganisationerna.

Stockholm den 15 januari 1947.

Ragn. Bergh.
